

עגמת נפש

אחד מאברכי "ישיבת חברון" הזמינו לטקס נשואיו. אף נדבר עם חברו שיבוא לקחת את ר' אריה מביתו לחופה, שהיתה אמורה להערך בשעה חמש אחה"צ.

מאחר שבשמחת החתונה עמדו ליטול חלק מראשי הישיבה, הסיק חברו של החתן כי מוטב שיביא את ר' אריה קצת יותר מאוחר, כדי שלא יצטרך לבטל זמנו בהמתנה לחופה, ועל כן הגיע באיחור של כעשרים דקות. לכשהסביר החבר לר' אריה סיבת אחורו, הקפיד עליו ואמר: "היום נישא בן הישיבה, ראשו מלא בטרדות, וכי אוסיף עליו טרדה על מחשבתו, באיחורי? מוטב שאבטל כשעה מזמני באולם החתונות, מאשר תהיה לו לחתן עגמת-נפש על איחורי..."

מחלוקת לשם שמיים

הימים ימי שנות השלושים ובקרב הישוב היהודי החרדי בירושלים רבים הפלגות ומרובים חקקי לב. ובאותם ימים שח בפניו הרב יהושע הוטנר (מנהל ה"אנציקלופדיה התלמודית") את מר כאבו על מצב דברים עגום זה, על העדר אישיות מקובלת שכולם יאותו לאורה ועל החשש של התנוונות רוחנית והתדרדרות נפשית — פרי באושים לכל מחלוקת עקרה.

שמע ר' אריה את הטענות והקובלנות והשיב: "מובן שנפשי סולדת ממחלוקת וכולי בעד איחוד, הן של היהדות הדתית והן של העם בכללו, על כל שדרותיו וזרמיו, כי רק מתוך קירבה והתקרבות תוכל היהדות להיבנות ולמצוא מהלכים גם בין היהודים 'העומדים' האלה, שאינם זזים מעמדוניהם הבלתי יהודיות, בין אם הם מכאן ובין אם הם שייכים לזרם ההפוך.

"אולם מאידך גיסא, אינני סבור" — אמר מתוך הדגשה רבתי — "כי הסיבה לריבוי מחלוקת בישראל מקורה דווקא בגורמים של ניוון והתדרדרות רוחנית. לא מיניה ולא מקצתיה!" "לדעתי" — הטעים ר' אריה — "יש לתלות את המחלוקות דווקא בגורמים של עליונות רוחנית, ובדרגות גבוהות של הכרה תורנית ויהודית מעמיקה. המחלוקת מעידה על תסיסה נפשית ורוחנית חיונית, שאינה מוכנה לוותר לאף אחד. עמידה איתנה כזאת, הגורמת בסופו של דבר גם למחלוקת של דעות, מקורה, איפוא, דווקא בעירנות רוחנית ונפשית גבוהה, שאינה מוכנה לוותר על אמונתה, אפילו כמלוא נימה.

"זאת ועוד: המחלוקת תפקידה לגרום להזדככות הדעות — אם שומרים עליה שלא תיהפך ח"ו למחלוקת אישית בין ראובן ושמעון, אלא תשאר תמיד מחלוקת עניינית בלבד. וזאת הכוונה של 'מחלוקת לשם שמים', כהלל ושמאי, שסופה להתקיים. כי הדעות קיימות תמיד, ועד היום ממשיכים לברר טעמא דבית-שמאי מהו, וטעמא דבית-הלל מהו, וזיכור הדעות הולך ונמשך לעולם."